

Norge som olje – “misjonær”

...en historie om Norsk bistand innen forvaltning av petroleumsressurser i utviklingsland

Rotary Oslo Vest,
Schafteflokken,
1. februar 2017

Vannes, Bretagne, 2002-2004

Medlem i Rotary, Frankrike

Epinal, Lorraine, 2001-2002

Kort historikk om norsk misjon og bistand:

- **Vikingene... ?**
- **Vestens dominerende rolle i verden siste 400-500 år**
 - Katolsk misjon: del av det administrative system
- **Protestantisk misjon fra 1700 tallet** (fra Nederland, Storbritannia, USA rettet mot kolonier)
- **Norge på 1800-tallet: Utfartstrang** => vestlige kirkers arbeid med å kristne Asia og Afrika
 - Madagaskar fra 1862 (fransk koloni fra 1896), Kina fra 1891
- **1900 tallet: Utstrakt norsk misjon og bistand** i Asia, Afrika og Latinamerika

Kirke
Menighet
Misjonsselskap

Norsk statlig bistand formalisert i

- **1952:** Fiskerinæring i Kerala, India
- **60-tallet: Tanzania, Mozambik, Kenya** etter avkolonialisering.
Drikkevann, helse og utdanning. – hjelp til selvhjelp. Naturressurser.
- **70-tallet: Vei, vannkraft, boliger, sagbruk.** Vestlig utvilingsmodell med naturressurser for økonomisk vekst.
Fokus på miljøproblemer. Gro Harlem Brundtland: miljøhensyn i norsk bistand.
- **80-tallet: Stikkord: Bærekraftig forvaltning** og utvikling. Forskning, utdanning, naturparker., miljø.
- **90-tallet til idag: Petroleumsforvaltning m. m. m.**

Norsk
statlig
bistand:
NORAD

Norsk bistand:

Virker det? – Ja da, i alle fall en god del av det
Er det utfordringer? – å, ja da! (forståelse begge sider)
Kritikk? Ja, og delvis med rette men på langt nær for alt

Erik Solheim (*-bistandsminister 2005 – 2012*):

*“Av mange bistandsprosjekter som startes,
 vet vi at en del av dem vil lykkes i større eller mindre grad,
 men vi vet ikke nødvendigvis hvilke, når vi starter...”*

Felles tankegang for misjon og bistand: (satt litt på spissen)

“Vi vil være barmhjertige og bør hjelpe de som er dårligere stilt enn oss”

“...og vi har ressursene til å hjelpe”

“Våre guder, våre samfunn og vår teknologi overskinner alle andres – bare se deg rundt!”

“Derfor må det være i alles interesse å gjøre som oss – så får de det bra...”

Grunnleggende pedagogisk arbeidsmetode:

Søren Kjerkegaard:

(Dansk teolog, filosof og psykolog, 1813 – 1855)

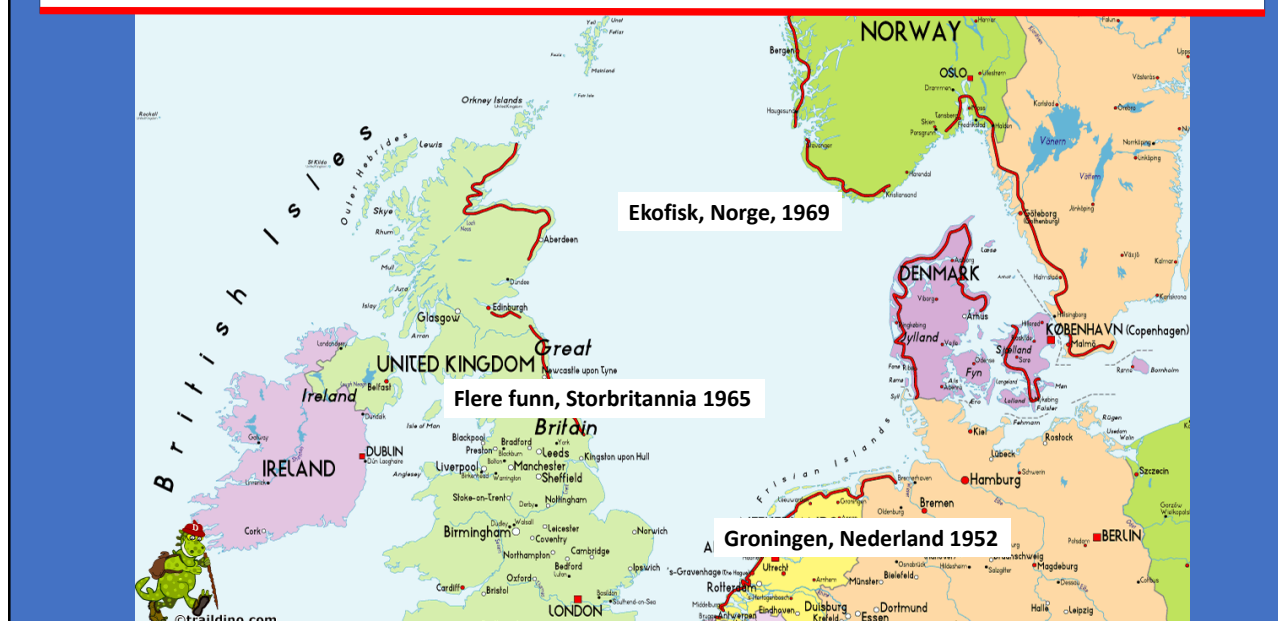
"Hvis det i sannhet skal lykkes å føre et menneske hen til et bestemt sted, må man først passe på å finne ham der hvor han er og begynne der. Dette er hemmeligheten i all hjelpekunst" (...)

"Vil jeg likevel gjøre min forståelse gjeldende, så er det fordi jeg er forfengelig og stolt, så jeg i stedet for å gavne ham egentlig vil beundres av ham."

Mange hjelpere mangler denne innsikten...

Litt oljehistorie i Nordsjøen:

Litt om norske forberedelser:

- 1962-63: Kontakt fra Phillips Petroleum
 - "Ingen olje i Nordsjøen..!"
 - Norge ville "skynte seg langsomt".
 - Lære av andre – reiste rundt og studerte hvordan andre land forvaltet ressursen.
 - Norge hadde god læringskompetanse
 - Eksisterende infrastruktur
 - Industri, handel og shipping sto klar
 - Eneste land med unikt sett av forutsetninger for å lykkes
-
- 1969: Ekofisk funnet.
 - 1972: Oljedirektoratet opprettet.
 - 1972: Statoil opprettet
 - Fra 1980-tallet: Norsk oljebistand

Norsk olje-bistand til andre land:

- 1980-tallet: Utenriksdepartementet og Oljedirektiratet.
- Etter hvert økende antall forespørslar.
- 1980/90-tallet: Stiftelsen PETRAD opprettet for å implementere innsatsen.
- Ekspertise fra Olje/Energidep. /Finansdep./ Miljødep. + industrien involvert
- NORAD etter hvert sentral på samordning av oljebistanden.
- 2005: "Olje for utvikling" –programmet opprettet med egen avdeling i NORAD
- Totalt 25-30 land har vært involvert, pr 2016: 12 land med "hovedprogram"
- "OfU" er idag et av de viktigste bistandsprogrammene og et sentralt utenrikspolitisk verktøy for Norge

Norsk olje-bistand idag:

- Programmene berører flere sentrale sektorer for økonomisk utvikling i mottakerlandene – høy prioritet og oppmerksomhet fra politiske myndigheter.
- Omfatter lov-og regelverk, institusjonsbygging og utdanninge/kapasitetsbygging.
- Involverer norske sikkerhets-, miljø-, ressurs-, finans-myndigheter, pluss Kystverket, SSB og en rekke private fagmiljøer.
- Budsjett ca. 300 mill NOK
- Aktive programmer i Angola, Cuba, Ghana, Iraq, Kenya, Libanon, Mozambik, Myanmar, Sør-Sudan, Sudan, Tanzania, Uganda.
- Tidligere avsluttede programmer i Øst-Timor, Vietnam, Cambodsja, Nigeria, Elfenbenskysten, Sierra Leone, Liberia, Ukraina, Russland, Azerbaidjan, Columbia, Equador pluss enkeltassistanse til et 20-talls andre land i alle verdensdeler.
- Koordineres og kvalitetssikres av Ofu-sekretariatet i NORAD

Fokus: offentlig forvaltning og grensesnittet mot industri og samfunn:

47 offentlig ansatte fra 18 land på 8 ukers campus i Stavanger under utdanning i petroleumsforvaltning, høsten 2014

Libanon:

- Utarbeidelse av lovverk og reguleringer for petroleumssektoren
- Opprettelse av et petroleumsdirektorat (Lebanon Petroleum Authority)
- Utarbeidelse av nasjonale planer for forvaltning av sektoren.
- Nøkkelpersonell har fått opplæring i kontraktsforhandlinger, regnskap og revisjon, lokalt innhold, nødssituasjoner, miljøspørsmål.
- Media og sivilsamfunnsorganisasjoner har fått opplæring i spørsmål relater til oppfølging og innsyn i aktiviteten onshore og offshore.

Ghana:

- Utkast til ny petroleumslov.
- Lovverk for data, helse, sikkerhet, miljø og fiskal måling.
- Opprettelse av "Petroleum Commission".
- Kapasitetsbygging innen ressursstrategi og miljøsektoren.
- Parlamentsmedlemmer besøk til Norge.
- Tekniske spesifikasjoner for data-bank.
- NGO og presse kurset.
- Samarbeid med afrikanske mellomnasjonale org.

Cuba:

- Cuba har eksisterende oljeproduksjon
- Div kurs I Havana for å bygge kapasitet I Cubas forvaltningsinstitusjoner.
- Veldig gode relasjoner med myndighetene
- inngangsdør til andre aktiviteter

Noen effekter :

For mottakerlandene:

- Øke inntekten fra petroleumssektoren.
- Redusere korrupsjon.
- Opprette og styrke kontrollorganer.
- Øker forståelsen av ressurspolitikk og fordelingspolitikk.
- Økt forståelse av miljøaspekter.

Positive bieffekter for Norge:

- Positiv dialog i bilaterale relasjoner.
- Oppmerksomhet mot Norge på nasjonale, regionale og globale arenaer.
- Bedret tilgang til sentralt politisk nivå i mottakerland.
- Et viktig utenrikspolitisk verktøy.
- (Industri – eksport)

Litt om kulturforståelse og fallgruver:

1. ”Det du vet at du vet”

det du kjenner til og vet hvordan du skal håndtere.

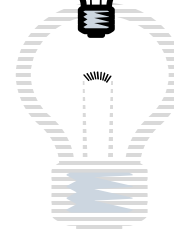
2. “Det du vet at du ikke vet”

Her kan du søke råd i god tid

3. “Det du IKKE vet at du ikke vet

Her har du alle muligheter til å trå feil...

Takk for oppmerksomheten!